

Kronika

Förenta Staternas mission har nått oväntade nivåer. Nu plockar de oss på pedofilerna, konstaterar Per-Olof Bolander.

Att fiska förbrytare

Som det brukar heta i amerikanska TV-filmer om rättsfall: *This is a true story*. En 47-årig britt bosatt i Norge får via Internet kontakt med en 14-årig amerikansk pojke, Billy. De utbyter meddelanden med sexuellt innehåll. Britten skickar barnpornografiska bilder till Billy som till slut lyckas övertala honom att komma till USA. På ett fik i Keene, New Hampshire grips han. "Billy" var den amerikanske polismannen James McLaughlin, som efter ett antal liknande fall är optimistisk om en fällande dom för försök till sexuellt övergrepp på barn. 2 till 14 års fängelse är en sannolik påföljd (allt enligt SvD, 29 mars).

Det unika med fallet är att den amerikanska metoden att provocera fram brottslighet den här gången lockat en europé att korsa Atlanten för att gå i fällan. Man kunde annars tycka att USAs rättsapparat skulle vara fullt sysselsatt hemmavid, där en stor andel våldsbrottslingar går lösa trots att man redan spärrat in över en miljon medborgare för att stävja den sociala upplösningen. Den amerikanska civilisatoriska kallelsen omfattar uppenbarligen inte bara att befria omvärlden från nöd och förtryck utan även, när tillfälle erbjuds, att ingripa mot obehagliga sexuella avvikelser.

Att provocera fram brottslighet som sedan bestraffas är praxis i USA. Metodens acceptans har att göra med förekomsten av storskalig och systematisk organiserad brottslighet som är svår att annars komma åt. Kanske får man även söka förklaringen i den amerikanska kulturen av *rugged individualism*, där individen förväntas stå pall mot omgivningens olika frestelser. Frestelsen är ett mandomsprov man måste underkasta sig utan att efteråt klaga om man misslyckas.

Tanken att ett gott samhälle skulle kunna innebära att människor inte ständigt utsätts för orimliga prövningar är i för sig inte oamerikansk. Den kom till uttryck i 1600-talspuritanernas stränga sociala kontroll som avsåg att minimera djävulens chanser att förläda de i anden svaga.

USA har en olycksalig förmåga att i nya former bevara puritanernas värsta drag, medan deras insikter i mänsklig ofullkomlighet kasserats.

Men det moderna USA har en olycksalig förmåga att i nya former bevara puritanernas värsta drag, medan deras pessimistiska insikter i mänsklig ofullkomlighet kasserats.

Brottsprovocering är alltid moraliskt problematisk men

kan, försiktigt tillämpad, vara berättigad mot affärlänkande organisationer. Att använda den mot potentiellt destruktiva sexuella avvikare genom att stimulera deras mest extrema fantasier och uppmuntra till att förverkliga dem är svårare att rättfärdiga och framstår som både grymt och farligt.

Kanske är den gripne britten en återfallsförbrytare av det slag som faktiskt bör sitta inlåst. Men att flyga över Atlanten för en *date* med en 14-åring som på Internet presenterat sig som en pedofil önskedröm tyder inte på slughet eller erfarenhet. Tvärtom kan man förvänta sig att det är naiva, isolerade och tragiska figurer som låter sig fångas på detta sätt. Jag vet ju att brittens läggning gör det omöjligt för många läsare att känna någon empati för honom men hans öde kan ändå fungera som en metafor med räckvidd utanför den infekterade debatten om pedofili och barnporn. Britten gav sig hän åt en önskedröm om utlevelse och självförverkligande, skapad i den virtuella sken-världens anonymitet. När han klev in på det där fiket måste det ha känts som han steg mot ett slags befrielse. Istället har han allt se fram emot några år som lägstastig i ett brutalt fängelsesystem.

Däri ligger, tror jag, en lärdom också för oss som finner hans lustar obegripbara och motbjudande.

2 april 1998

PER-OLOF BOLANDER

Hon flöt på överbyggnaden

Sjösäkerhetsdirektör Johan Franson replikerar på Anders Björkmans kritik av *Estonia*-kommissionens rapport.

Anders Björkman har skrivit en debattartikel i *Finans* tidningen om *Estonia* med rubriken *En parodisk haveriutredning* (25 mars).

Debatt

Björkman har med på gränsen till manisk energi bombarderat omvärlden med sin i grunden konspiratoriskt grundade uppfattning om haverikommissionen och försäkringsorsaker. Sjöfartsverket fick redan den 19 mars 1998 genom ett E-mail från Björkman del av artikeln.

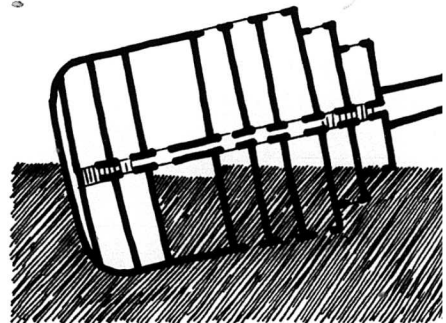
Björkman säger i sitt E-mail till verket bland annat följande.

Jag tror att Franson [undertecknad] är hotad till livet om han säger att *Estonia* kunde ha varit läck. Franson borde då ta kontakt med polisen och begära skydd. Franson vet inte heller något om stabilitet eller sjösäkerhet. Han blev ju bara utnämnd efter Bengt Stenmark för att förhindra att sanningen kommer i dagen. Det är ju förfärligt!

Hur den typen av konspirations-teoretiserande skall diagnostiseras vet jag inte. Min reaktion inför sådant, vare sig det innefattar min person eller inte är att jag inte bryr mig särskilt mycket om det vederbörande säger.

Problemet är emellertid att Björkman för andra människor framstår som saklig i det han säger, men han har med största sannolikhet helt fel.

Björkman påstår helt kort följande. *Estonia* kan inte ha sjunkit därför att hon fick vatten på bildäck som haverikommissionen påstår. Fartyget har troligen sjunkit

Stabilitet läge? *Estonia* flöt länge med kraftig slagsida. Var slog hon inte runt? Och: Hur kom vatten in under bildäck. Teckning enligt *Estonia*-kommissionens scenario.

som en följd av läckage under vattenlinjen. Om olyckan gått till som kommissionen säger skulle nämligen fartyget ha slagit runt och flutit upp och ned.

Estonia-rapporten ger ett väl genomtänkt och sakkunnigt intryck.

Det Björkman bortser från är att *Estonias* överbyggnad är stor och har en indelning som gör att den inte momentant fylls när den krängs ned i vattnet. Björkmans hypotes bygger helt på den grova generaliseringen att överbyggnaden inte ens i ett inledningskede ger ett tillskott till reservstabiliteten. Överbyggnaden utgör under fyllnadskedet en efterhand minskande rätande hävrm.

Det betyder, mer lekmanmässigt uttryckt, att när fartyget lägger sig över på sidan hjälper överbyggnaden till att hålla henne flytande, men flytkraften blir sämre efterhand som fönster går sönder och dörrar trycks in och vatten därigenom kommer in också i överbyggnaden. Självklart rinner

det ned vatten under bildäck detta skede, det finns nämligen från överbyggnaden till under bildäcket. Fartyget fylls successivt och behåller alltså runt 180 grader.

Den internationella rapporten om *Estonia* ger genomtänkt och sakkunnigt intryck. Jag har vid mina kontakter med utländska sjöfartsmyndigheter inte hört någon kritik för mot rapporten.

Avslutningsvis bör uttalandet riktas mot sista delen i Björkmans artikel. Det

Det är lätt att visa att de nya förslagen för försäkringen inte ha hindrat *Estonia*-olyckan och förfalskade slutrapporten om *nia*-olyckan är orsaken till d

Man kan fråga sig hur en port publicerad i december kan ha haft någon inverkan på beslutet i november 1995 och 1996. Företrädare för svenska sjöfartsmyndigheter väljer la med annat, som vi bedömer som viktigare för sjösäkerhet än debattera med Anders B

JOHAN F

Rapporten är rena bedrägerier

Franson påstår att jag bortser från överbyggnadens inflytande när *Estonia* sjönk. Överbyggnaden har mer än 100 fönster med tunt glas i sidan och dörrar i aktra och förliga skotten. Det finns vidare ingen vattentät indelning inne i överbyggnaden, om man bortser från de horisontella däckerna, som hindrar att vatten rinner neråt. Så fort överbyggnaden vid 30° slagsida kommer under vatten fylls den, eftersom fönsterna krossas, dörrarna inte är vattentäta och inget hindrar vattnets spridning inne i överbyggnaden. *Överbyggnadens tillskott till den inbyggda stabiliteten är därför noll.*

Det är vidare omöjligt att vatten kan rinna ner under bildäck under detta skede. Dels rinner inget vatten ner från överbyggnaden till bildäcket, dels rinner inget vatten på bildäcket ner under bildäcket, eftersom alla öppningar i över-

byggnadsdäcken och bildäcket är över vattenlinjen. Just därför skulle *Estonia* ha slagit runt och flutit upp och ned med 1 500-2 000 ton vatten på bildäcket, då krängningsvinkeln var 34° och den rätande hävrm (GZ) var noll (precis som färjorna *Herald of Free Enterprise* och *Jan Heweliusz*), när överbyggnaden vattenfylldes. Slutrapporten säger ju att överbyggnaden vattenfylldes, men förklarar inte hur vatten nådde de 14 vattentäta utrymmena under bildäcket. Jag har varit i kontakt med ett stort antal utländska sjöfartsadministrationer. Ingen har sagt att ovannämnda teori är felaktig.

Vad beträffar slutrapporten publicerad i december 1997 så upprepar den bara vad kommissionen meddelade i sin andra interimrapport 17 oktober 1994. Det pinsamma är att kommissionen då inte hade gjort några som helst stabilitets- och flyttförmågeberäk-

ningar enligt ovan, som skulle ha utslutit vatten på bildäck olycksorsak. Samma fel gällde personer vid IMO som 1995 presenterade sina ändringar, som sedan godkändes november 1995 och i februari 1996.

Invändningar från sjöfartsmyndigheter strins sida avvisades med intet gånk på diskutera, e slutrapporten inte var publicerad.

Nu när slutrapporten är klar vägrar myndigheterna kuttera dess innehåll. Den bedrägeriet eftersom den nämner, än mindre utredningen om *Estonia* var i den plötsliga slagsidan på 50° uppstod kl. 01.02 på 28 september 1994, varefter *nia* rötade upp sig igen och nådde vid 15° slagsida. Utredningen måste göras om.

ANDERS BJÖRKMANS

Skeppsbyggnad.